

ПОДАТКОВІ ВАЖЕЛВІ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ

к.б.н., доц. **Некрасенко Л.А.**

Полтавська державна аграрна академія (Україна)

Основними природними агентами зниження забруднення повітря є об'єкти землекористування, лісове та сільське господарство. На сьогоднішній день лісове господарство, а саме хвойні ліси не можуть в повній мірі виконувати функцію поглинання двоокису вуглецю тому що, нажаль, понад 100 років ведення лісового господарства за період до 1966 року через споживацький підхід призвело до того, що загальна площа лісів рівнинної України зменшилася на 40%. І лише у 1966 році було створено Міністерство лісового господарства України, основним завданням якого було відновлення лісів. За 50 років лісистість України зросла майже в 1,5 рази [1].

Тому для досягнення екологічної рівноваги слід збільшити поглинання CO₂ хвойними лісами шляхом лісовідновлення. Також для досягнення балансу між викидами і поглинанням необхідно залучати інструменти, в тому числі фінансові які б зробили не вигідними та непопулярними високу енергоємність та вуглецемісткість економіки. Такими інструментами можуть стати екологічні податки, які повинні розраховуватись на принципах справедливості, об'єктивності та науковості.

Крім підвищення ставки вуглецевого податку ми вважаємо за доцільне удосконалення екологічного податку. Він повинен включати також і податок за зведення лісу для лісгоспів.

Сьогодні лісова політика є слабким місцем в Україні. Оскільки виконавцем рубки лісу та лісовідновленням в Україні є лісгоспи - вони повинні відчувати всю глибину відповідальності за збереження і відновлення лісів. Для того щоб виправити існуючий стан лісового господарства лісництва повинні сплачувати платіж за зведені площі лісу. Зниження платежу може бути досягнуто в тому випадку якщо в лісництві висаджується ліс який не буде вирубуватись. Площа такого лісу має перекрити площу вирубаного або знищеного внаслідок інших причин лісу.

Поки що стан лісової промисловості не відповідає потребам лісовідновлення. Тобто Україна виробляє викидів набагато більше ніж можуть поглинути її ліси. Викиди в Україні в 44,5 разів більше ніж поглинання. За останні 10 років поглинання вуглецю в Україні не має чіткої тенденції.

Питання лісорозведення та зниження викидів повинне бути одним з актуальність завдань екологічного менеджменту. Джерелом фінансування лісорозведення можуть бути податки та платежі за знищення лісу в результаті рубок або пожежі.

Ми пропонуємо наступний алгоритм розрахунку плати за збезліснення або вартість втраченого поглинання, яка дорівнює вартості реалізованої продукції, або витратам на вирощування 1 га лісу (таблиця 1). За нашими розрахунками розмір плати за збезліснення у 2012 р. дорівнює 5911,60 млн. грн і дорівнює вартості реалізованої продукції.

Параметри	Рівняння	2012 р.
Uc, поглинання, млн. т [2]		-27,00
S, площа лісів України, млн. га [2]		10,35584
Sf, площа рубок, млн. га[2]		0,417
Yf, продуктивність поглинання 1 га лісу, т/га	$Yf=Uc/S$	-2,61
Ucx, втрачене поглинання, млн. т	$Ucx=Yf*Sf$	-1,09
Pt - виручка від реалізації деревини, млн. грн	Укрстат	5911,60
C - ціна поглинання, грн/т	$C=Pt/Ucx$	-5437,39
Cu - платіж за збезліснення або вартість втраченого поглинання, млн. грн	$Cu=Ucx*C$	5911,60

Таблиця 1 – Розрахунок платежу за збезліснення

Таким чином, проблеми екологічного менеджменту можуть бути вирішені за допомогою:

по-перше збалансованого та науково-обґрунтованого підходу до розробки та реалізації екологічних податків, а саме - впровадження податку за зведення лісу для лісгоспів.

по-друге, повинні бути створені ефективні механізми перерозподілу податку для компенсації шкоди та фінансування розвитку лісового господарства.

1. Державне агентство лісових ресурсів України http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?jsessionid=211A226A109C8D500D33B75EFF8E7AFC?art_id=36143&cat_id=32867
2. Національний кадастр парникових газів в Україні за 1990-2012. (2014). <http://www.neia.gov.ua/nature/doccatalog/document?id=134568>.

Некрасенко, Л.А. Податкові важелі екологічного менеджменту в Україні [Текст] / Л.А. Некрасенко // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О. Ф., м. Суми, 27 травня 2015 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко, М.М. Петрушенка. – Суми: СумДУ, 2015. – С. 34-36.